

De woeste energie van een zonsondergang

Théodore le Nid du Moine, geboren in 1840, woont in een kleine boerderij in het niemandsland tussen

Champagne en Vlaanderen, ten noordoosten van Parijs, een halve dag te paard van Reims. En, niet onbelangrijk: even ver van Bohain. De eenvoudige boer met een deftige naam is weduwnaar, zijn vrouw Marianne is gestorven bij de geboorte van dochter Jeanne. Théodore heeft haar alleen opgevoed. Jeanne is met een rijke jonge boer getrouwd en woont verderop. In gedachten noemt Théodore haar altijd Marianne, omdat ze sprekend op haar moeder lijkt.

Zijn dagtaak bestaat uit het persen en bottelen van cider en het houden van varkens en kippen. Maar het liefste schrijft hij, in zijn vrije tijd noteert hij alles wat in hem opkomt. 'César, de reus, intelligent als een varken, die mij misschien wel beter kent dan ikzelf, spreekt mijn taal niet maar verstaat

mij wel. Zoals ik zijn taal niet ken, maar donders goed weet wat hij bedoelt als hij mij met zijn sonore geknor roept terwijl hij mij voor gaat in het bos.'

Rond deze aantekeningen schreef de Haagse schrijver Theo Monkhorst *De vriend van Matisse*, een prettig leesbaar en interessant verhaal waarin fantasie en werkelijkheid door elkaar lopen en waarin het kabbelende leven op het platteland wordt omgewoeld door de komst van een onverwachte bezoeker. Een slanke jongeman, met een kort baardje en gekleed in een bruin corduroy jasje, klopt aan bij Théodore. "Mijn paardje heeft dorst," zegt hij, "en is hier zonder dat ik er wat aan doen kon naartoe gelopen." Het paardje mag drinken. "Dank," zegt de jongeman. "Mijn naam is Matisse. Ik woon in Bohain en zoek het licht." Het is het begin van een bijzondere vriendschap.

Matisse wil de zonsondergang schilderen en dat betekent dat hij moet blijven overnachten, het is te

Theo Monkhorst FOTO MONKHORST.NL

ver om terug te gaan naar Bohain. In hun gesprekken, gelardeerd met absint, maakt Théodore kennis met begrippen als schoonheid en passie en dat er ook een andere wereld bestaat dan die hij kent. "Verf is een demon," hoort hij Matisse zeggen. "Eenmaal gegrepen door die

demon kan ik niet opgeven, ook al lukt het nooit."

Théodore vraagt zich af waar zijn eigen passie ligt. Bij de dieren? Of bij het schrijven? Matisse op zijn beurt krijgt inzicht in het denken van mensen die hem totaal vreemd zijn. Mensen die zich uitsluitend bezighouden met hun boerenbedrijf en daar kennelijk gelukkig mee zijn en er een goede boterham mee verdienen. Hijzelf is niet gelukkig, kan nauwelijks leven van zijn schilderkunst en is nooit tevreden over wat hij heeft geschilderd. Maar zijn schilderij over de zonsondergang maakt een verplettende indruk op Théodore. Zelf had hij op die plek de zon vaak zien ondergaan achter de bomen, maar het werk van Matisse lijkt uit vloeibaar zonlicht gegoten te zijn, licht dat alle kleuren feller maakt, dat pijn doet aan de ogen. Het lijkt uit woeste energie te bestaan, hij heeft er geen woorden voor.

De volgende dag bezoekt dochter Jeanne haar vader. Bruine hoog-

gehakte laarsjes, een blouse uit Valenciennes, een lange rok met ruches uit Bohain. Matisse staát erop haar te schilderen. Dat leidt tot grote opwinding en onrust. Jaloezie bij de echtgenoot, ruzie tussen vader en schoonzoon en totale verwarring bij de hartstochtelijk verliefde, zwangere Jeanne. Matisse schildert ondertussen rustig door. Halverwege wordt het poseren afgebroken, maar het portret komt er en hangt later boven het bed van Théodore. En de schilder? Hij zet zijn hoed op en gaat terug naar Bohain.

ANNEKE GROEN

Theo Monkhorst: De vriend van Matisse
In de Knipscheer,
€ 19,50